

2022 Vol. 1

LOOK!

**ETT
FANZINE
OM
QUEER
HISTORIA**

VADÅ QUEER?!

Hallå, välkommen hit! Om du frågar dig detta är jag glad att du är här, du kommer lära dig massor i det här fanzinet! Du som redan har koll kan fortsätta direkt till innehållet. När jag använder ordet queer använder jag det som en samlingsterm, eller "paraplyterm", för alla som är **hbtqia+**. Istället för att försöka ge döda personer en sexualitet och könsidentitet så använder jag queer för att prata om hur de var annorlunda från den **cishet** norm vi har idag. För tro det eller ej, det har funnits queera personer så länge som det funnits människor och i det här fanzinet vill jag visa lite av deras historia. Trevlig läsning och dela det du lär dig med alla du känner!

HOMOSEXUELL
BISEXUELL
TRANSGENDER
QUEER
INTERSEX
ASEXUELL
+ ETC.

CISHET =
CISGENDER +
HETEROSEXUELL

INNEHÅLL

Du kan läsa i vilken ordning du vill, välj nått som ser intressant ut och börja där eller läs från början till slut - det är upp till dig!

1. Queera Sverige
3. Hermaphroditism
5. Andreas Bruce
7. Lasse-Maja
9. Drottning Kristina
13. Achilles
14. Queerhet och myt
15. Apollo, Artemis & queera Grekland
16. Ardhanarishvara
17. Inanna
18. Asatro
19. Shared pillow tree
21. Mer queer historisk media
23. Ordlista

QUEERÅSVERIGE

I detta zine får du träffa:

✦ ANDREAS BRUCE

✦ LASSE-MAJA

✦ DROTTNING KRISTINA

BRA ATT VETA

- ✦ Sverige var det första landet i världen att tillåta transpersoner byta juridiskt kön. Detta skedde 1972 och inkluderade rätt till gratis hormonterapi och könskorrektionsoperationer.
- ✦ Homosexualitet avkriminaliserades 1944, och avskaffades som sjukdomsdiagnos 1979.
- ✦ Äktenskap gjordes könsneutrala 2009, vilket gjorde Sverige det 7:e landet i världen att legalisera samkönat äktenskap.

VISSTE DU?

- ✦ Samkönade par har haft tillgång till assisterad befruktning sedan 2005, och ensamstående kvinnor fick tillgång till det 2016 genom hälso- och sjukvården.
- ✦ Sedan 2018 kan personer som tidigare blivit tvångsteriliserade i samband med deras identitet få ersättning från staten.
- ✦ Det har varit möjligt för registrerade partners att adoptera, oavsett kön, sedan 2003.

Hermafroditism.

[hɛ:ˈmæfrɛdɑrt, ɪzəm]

Det här är idag ett väldigt kränkande ord att använda om människor och du ska aldrig använda det om inte personen du pratar med uttryckligen ber dig göra det. Det var dock det ord vi historiskt använt i Sverige för att förstå intersex- och transpersoner. En hermaphrodit är kort sagt en person med två kön eller en "blandning" mellan man och kvinna. Det finns spår av att det använts ända sen 1600-talet, då främst i rättegångsdokument.

Under tidigt 1800-tal ökade intresset för fenomenet och forskning ledde till att några doktorer faktiskt föreslog att det finns 6 kön istället för de traditionella 2. Som vi vet så dog den idén dock ut. Tanken om att könsdelar och könsidentitet är separata från varandra dök upp under tidigt 1900-tal i Sverige, vilket också är när ordet hermaphroditism slutade användas.

Trots att ordet historiskt använts om både transpersoner, homosexuella och intersexpersoner så beskriver ordets betydelse - halvt man, halvt kvinna - främst intersexpersoner. Ett barn kan födas med könsdelar som inte är helt det ena eller andra könet, vilket gör dem till intersex. Det kan handla om både externa könsdelar och interna, vilket gör det möjligt för en person att tro att de är ett binärt kön tills de försöker få barn. Ta en stund och läs Wikipedia-sidan för intersex, det finns så mycket svenskar behöver bli medvetna om om intersexpersoner!

TRIGGERVARNING!
transfobi, våldtäkt, självmordstankar

ANDREAS BRUCE

Andreas Bruce är troligen Sveriges första transperson som juridiskt bytte kön. Detta skedde 1826! Han skrev en självbiografi när han var i 70-års åldern som beskriver hur det var att leva som transperson under 1800-talet, varifrån vi fått den mesta informationen om hans liv.

Bruce föddes 1808 och beskriver att han redan i 3-års åldern visste att han var en pojke, även om resten av familjen behandlade honom som flicka. Bruce var under hela livet något besatt av att nå upp till de manliga ideal som fanns på den tiden, särskilt de hans pappa hade. Till exempel beskriver han hur modig han alltid var och hur han ofta fick skydda sina syskon från spöken och annat läskigt. Han levde som kvinna fram till att han var 16, då han inte stod ut längre och rymde hemifrån. Det dröjde dock bara ett dygn innan en av hans systrar hittade honom och Bruce blev tvungen att förklara sin situation för henne.

Med tanke på att detta var tidigt 1800-tal var hans familj förvånasvärt accepterande och brydde sig mer om att han var hemma igen än att han identifierade sig som man. Pappan beskrevs av Bruce som till stor del frånvarande, men när det kom ut att Bruce faktiskt var en man tog pappan genast med honom till en läkare han kände i Stockholm.

Denna läkare genomförde en examination, bekräftade att Bruce faktiskt var man och skrev ett intyg om detta som senare användes i det juridiska könsbytet. Diagnosen som gavs var "hermafroditism", vilket med moderna ord betyder att Bruce var intersex. Efter doktorsbesöket välkomnade pappan sin nya son genom drinkar på krogen och ett nytt namn - Andreas.

1826 tog pappan upp saken med domstolen och krävde att Andreas skulle skrivas om från flickornas register till pojkarnas register. Med motivationen från läkaren verkar detta ha genomförts ganska enkelt, och därefter kunde Bruce påbörja sitt liv som en juridisk man.

Trots att familjen var accepterande så var det verkligen inte alla som var det, och tyvärr blev Andreas Bruce tvungen att lämna familjehemmet för att inte "dra skam" över familjen.

1929 flyttade han till Gotland där han levde ut resten av sitt liv. Bruce var sedan tidig ålder exklusivt attraherad av kvinnor, men 1838 födde han en dotter.

Troligen var detta resultatet av en våldtäkt som begåddes av inspektören Lars Nyström. De hade varit vänner, men efter att Nyström fått reda på att Bruce var tilldelad könet kvinna vid födseln hade inspektören börjat uppvakta Bruce romantiskt. Det finns många lager att diskutera här, men poängen är att Nyström var en skitstövel som lämnade Bruce med en bebis, depression och självmordstankar.

Efter många jobbiga år hamnade Bruce ändå i någon slags normalitet, då han bodde med en kvinna han älskade och uppfostrade dottern som hennes mor och far.

Dottern fick så småningom veta att Bruce var hennes biologiska mor istället för far, men de verkar ha haft en positiv relation hela Bruces liv trots detta. En stor del av självbiografen skrevs som brev till dottern och finns bevarad för att hon var noga med att spara allt.

Bruce dog 1885 och begravdes på Visbys kyrkogård, där namnet på gravstenen är hans kvinnliga barndomsnamn, trots att han vid sin död levde som man i 61 år.

LASSE-MAJA!

ACK, VAD FRUNTIMMERSKLÄDER KLÄR DIG!

SE PÅ LASSE!

SÅ VACKER!

Lasse-Maja var en tjuv som blev känd i Sverige under tidigt 1800-tal för att växla mellan att leva som man och kvinna, och den självbiografi där detta beskrivs.

TJUV!!

HAN SPRANG DIT, KONSTAPELN.

7.

JAG BODDE HOS VÄLBÄRGADE MÄN IBLAND.

JAG KANSKE LÄG MED FRUARN I HUSET DÄ OCH DÄ...

...MEN DET VAR ALLTID DEM SOM NÄRMADE SIG MIG!

MEN JAG GICK ALDRIG TILL SÄNGS MED MÄN, DET SVÄR JAG PÅ!

Hen var väldigt nonchalant med sin könsidentitet och hans familj verkar ha varit helt ok med det också, något som kan vara svårt att uppnå idag för att inte tala om på 1800-talet.

8.

DROTTNING KRISTINA

När drottning
Kristina föddes så
var hen tydligen en så
manlig bebis att

barnmorskorna blev förvirrade
och deklarerade att det var en
pojke. Trots att kungen snabbt fick
veta att det faktiskt var en dotter så
såg han till att Kristina uppfostrades
som en prins.

Kristina själv var mycket nöjd med
detta vilket har lett till att vi idag
ifrågasätter hens könsidentitet. Hen
uttryckte i sin självbiografi att hen
avskydde allt som hade med att vara
kvinna att göra, men även att hen var
tacksam till Gud att hen slapp födas
till man. Detta skulle tydligen ha lett
till alkoholism och kvinnobesvär
eftersom män (enligt Kristina)
inte har någon självkontroll.

Personligen tycker jag att Kristina
låter väldigt icke-binär, men ingen
kan veta säkert.

Hens sexualitet har såklart också
ifrågasatts och diskuterats. Det finns
bevis att hitta för att hen var intresserad av både män och kvinnor,
främst i sin relation med hovdamen Ebba Sparre och senare med
påvens representant Decio Azzolino.

Själv uttryckte hen att hen inte alls var intresserad av sex,
specifikt med män, vilket gör det möjligt att hen var asexuell.
Många forskare försöker dock hitta bevis för att hen faktiskt
hade sexuella relationer - även här med både män och kvinnor.

ACHILLES

ACHILLES

Achilles sexualitet är ofta ignorerad av cishet historiker som inte kan hantera att en mäktig halvguds krigare var queer. Han gillade män, punkt slut. Grekerna visste om det. Romarna visste om det. Varje historiker med sunt förnuft vet det.

Achilles växte upp med sin nära kompanjon Patroclus och han beskrivs i Homers Iliad som Achilles älskade och den enda han bryr sig om i världen. Det är ganska gay.

Men Achilles blev också rosenrasande när Patroclus dödades i Trojanska kriget och nöjde sig inte med att bara döda hans mördare - han släpade runt liket i tre dagar medan han tjöt och vändade sig i förtvivlan. När han återvände till Patroclus lik vägrade han låta det begravas, något som Patroclus spöke var mycket irriterat över enligt Iliaden.

Achilles hade bett att få sin aska blandad med Patroclus när de dog så att de kunde vara tillsammans för evigt, vilket skedde när Achilles slutligen också blev dödad. Inget är straight med detta.

QUEERHET

OCH MYT

Achilles är en av de mest kända, men grekisk och romersk mytologi är full av queera karaktärer. Likaså asiatisk mytologi och både nord- och sydamerikansk ursprungsmytologi. Typ hela världen har haft kulturer med myter och religioner med queera figurer. Tyvärr har de flesta av dessa blivit utsuddade i och med spridningen av de abrahamitiska religionerna, främst kristendomen. Lat mig lyfta några av dem igen.

APOLLO, ARTEMIS & QUEERA GREKLAND

Antika Grekland hade mängder av berättelser och myter om hur gudarna och gudinnorna låg runt, hade komplicerade kärleksförhållanden och konsekvenserna därav. Något som ofta inte nämns är hur bisexualitet var ett vanligt inslag och de flesta av gudarna hade både manliga och kvinnliga förhållanden.

Solguden Apollo ställde till en hel del besvär för de kvinnor han förälskade sig i, men hans manliga älskare tjänade ofta på relationen. Exempelvis Branchus, som fick profetiska egenskaper av Apollo, och kungen Admetus som Apollo räddade undan döden ett antal gånger.

Apollos tvillingsyster Artemis är tvärtemot känd för sin eviga oskuld och sin avsmak för romantik och sex. Lägargudinnan föredrog istället att springa runt i skogen följt av nympher och kvinnliga kompanjoner. Vissa historiker har sett hennes asexualitet som ett sätt att ställa sig på samma nivå som gudarna, eftersom den mottagande partnern under sex (kvinnor och unga män) sågs som lägre ställd, medan vissa har tolkat hennes preferens för kvinnligt umgänge som ett lesbiskt drag.

Oavsett vilken läggning hon hade är hon en queer ikon och en trevlig omväxling till alla andra sexgalna och otrogna grekiska gudomligheter.

ARDHANARISHVARA

Ardhanarishvara

är namnet på den hinduistiska guden Shiva när han delar kropp med sin fru Parvati. Ardhanarishvara är hälften kvinna, hälften man och representerar hur de olika energierna samarbetar i universum. Det ena kan inte vara utan det andra. Trots att detta kan tolkas som aggressiv hetero-propaganda anser jag att det också handlar om kön som en skala. Alla personer har både feminina och maskulina drag, och i blandningen därmellan förloras skillnaden. Indien har dessutom en lång historia av könsdiversitet och olika grader av queerhet, vilket exempelvis kan läsas om i Kama Sutrån.

INANNA

Inanna (ibland Ishtar) var en Mesopotamisk gudinna som styrde över bland annat himlen, kärlek och sex. Hon var inte queer personligen men hade en mycket queer kult som dyrkade henne. Hennes munkar kallades Gala-präster och kännetecknades genom att klä sig och sjunga som kvinnor. De hade också sexuella förhållanden med varandra och folk som kom till Inannas tempel.

ORDET GALA SKREVS MED TECKNEN FÖR PENIS OCH ANUS, OCH UTTALADES PÅ SAMMA SÄTT SOM VULVA. MÄNSKLIGHETEN HAR INTE FÖRÄNDRATS...

A S A T R O

Det finns väldigt lite information om asatron och hur queera vi var i Norden innan kristendomen kom och tog över, men det finns några tydliga queera berättelser från asagudarna.

LOKE ÄR EN SKEPNADSSKIFTARE OCH BYTER BEKYMMERSLÖST MELLAN KÖN, DÄRFÖR SER MÅNGA IDAG LOKE SOM GENDERFLUID.

Till exempel den gången Loke förvandlade sig till ett sto och blev betäckt av hingsten Svadilfare, för att sedan föda Odens häst Sleipner.

Det finns också en berättelse där Tors hammare Mjölner blivit stulen av jätten Trym, som kräver att få gudinnan Freya till brud för att ge tillbaka hammaren. När Freya vägrar förklarar sig Tor själv till henne och reser till Trym. När Mjölner läggs fram för att färdigställa giftemålet dräper Tor Trym och alla andra jättar där, och tar tillbaka sin hammare.

SKRIBENTEN PAN ZHANG VAR KÄND I HELA DYNASTIN FÖR SIN SKÖNHET.

HAN FÄNGADE DEN HÖGT UPPSATTE WANG ZHONGXIANS UPPMÄRKSAMHET, VILKEN RESTE FÖR ATT STUDERA UNDER HONOM.

DET VAR KÄRLEK VID FÖRSTA ÖGONKASTET.

DE LEVDE TILLSAMMANS I ETT KÄRLEKSFULLT PARTNERSKAP, PÅ SAMMA SÄTT SOM EN MAKE OCH HUSTRU GJORDE.

DE DELADE SAMMA TÄCKE OCH KUDDE MED OBEGRÄNSAD INTIMITET FÖR VARANDRA.

DE DÖG TILL OCH MED SAMTIDIGT.

SHARED PILLOW TREE

GEMENSAMMA
KUDDENS
TRÄD

DÄR DE BEGRAVDES VÄXTE DET UPP ETT TRÄD VARS GRENAR VAR SÅ SAMMANFLÄTADE ATT DET SÅG UT SOM EN KÄRLEKSFULL OMFAMNING.

! Den här berättelsen är från Kina ca. 200-400 f.v.t. och beskriver och hyllar en relation som liknar ett homosexuellt äktenskap. I dagens Kina är homosexuella systematiskt diskriminerade mot och all queer media är hårt censurerad.

MER QUEER HISTORISK MEDIA!!! TITTA

Youtube - History Tea Time with Lindsay Holiday på youtube har en mängd videor om queer historia. Sök på LGBTQ Royal History.

Avsnitt - Den undagömda transhistorien på UR Play.

Anime - Winter Cicada

Film - The Girl King

Serie - Gentleman Jack

Serie - Our flag means death

SPELA

Hades av Supergiant Games placerar dig i antika Greklands underjord där du spelar som Hades bisexuella son Zagreus. Under spelets gång har du dessutom möjlighet att återförena Achilles och Patroclus.

LÄSNING

Skönlitteratur - The song of Achilles av Madeline Miller.

Skönlitteratur - Mo Dao Zu Shi av Mo Xiang Tong Xiu.

Bok - Homosexuality & Civilization av Louis Crompton är en fantastisk samling av världens åsikter om homosexualitet genom historien.

Bok - Therese Andreas Bruce. En sällsam historia från 1800-talet. En djupdykning ner i Andreas Bruces liv.

Bok - Lasse-Majas besynnerliga öden.

Avhandling - Transformationer : 1800-talets svenska translitteratur genom Lasse-Maja. C. I. L. Almqvist och Aurora Ljungstedt är bra läsning för en introduktion till trans-Sverige.

Webtoon - Novae av Kaixlu.

Webtoon - Mismatch av Vena & Xele.

KÄLLOR

Buckley, Veronica. Christina, Queen of Sweden. The restless life of a European eccentric. London: Fourth Estate, 2004.

Burges, Jonathan S. The death and after life of Achilles. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2008.

Crompton, Louis. Homosexuality & Civilization. Cambridge, Mass.: London: Belknap, 2003.

Hinsch, Bret., and NetLibrary, Inc. Passions of the Cut Sleeve the Male Homosexual Tradition in China. Berkeley: U of California, 1992.

Holmqvist, Sam. Transformationer: 1800-talets svenska translitteratur genom Lasse-Maja, C. I. L. Almqvist och Aurora Ljungstedt. Diss. Uppsala: Uppsala universitet, 2017.

Littberger Caisou-Rousseau, Inger. Therese Andreas Bruce. En sällsam historia från 1800-talet. Halmstad: Makadam förlag, 2013.

Regeringskansliet, 2018. Historik om utvecklingen av hbtq personers rättigheter i Sverige, regeringen.se, 2022. (läst 2022-03-08)

Wikipedia:

Achilles Apollo Ardhanaishvara
Artemis Drottning Kristina Gala (priests)
HBTQ rättigheter i Sverige Hermafrodit
Intersexualism LGBT themes in mythology
LGBT themes in classical mythology Loki
Third gender

Bilder:

Livioandronico2013, 2014. Apollo of the Belvedere, commons.wikimedia.org.

Commonists, 2019. Diana of Versailles, commons.wikimedia.org

Pratheepss, 2008. Ardhanaari, commons.wikimedia.org.

ORDLISTA

QUEER

Samlingsterm för personer som inte är heterosexuella eller cisgender.

HOMOSEXUELL/GAY/LESBISK

En person som är attraherad av sitt eget kön.

HETEROSEXUELL/STRAIGHT

En person som är attraherad av det motsatta könet från sitt eget.

BISEXUELL & PANSEXUELL

En person som är attraherad av flera andra kön, ibland attraktion oavsett kön.

ASEXUELL/ACE

En person som inte upplever sexuell attraktion.

TRANSGENDER/TRANS

En person som identifierar sig med ett annat kön än det hen blev tilldelad vid födseln.

CISGENDER/CIS

En person som identifierar sig med det kön hen blev tilldelad vid födseln.

ICKEBINÄR/NONBINARY

En person som inte identifierar sig med ett binärt kön: kvinna eller man.

INTERSEX

En person vars könsorgan inte är helt manligt eller kvinnligt. En intersex person kan både identifiera sig som intersex eller som ett binärt kön.

GENDER VS SEX

Gender innebär den sociala identitet vi har, medan sex hänvisar till könsorganen. I Sverige använder vi ordet KÖN om båda, men det går att prata om könsidentitet (gender) och biologiskt kön (sex).

BINÄRT KÖN VS KÖNSSPEKTRUM

Idén om att kön ligger på en skala. En person kan antingen identifiera sig som binär kvinna eller man: åt ena eller andra hållet på skalan. En person kan också identifiera sig mitt emellan på skalan eller helt utanför de två binära könen.

KÖNSNEUTRALA PRONOMEN

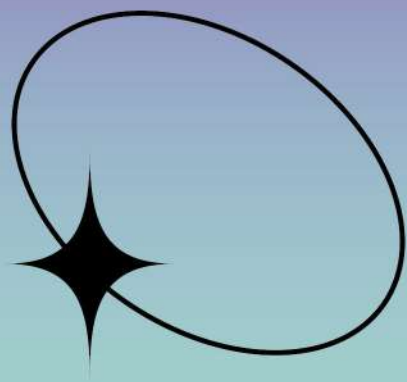
På Svenska kan du använda HEN eller DEM för att prata om en könsqueer person, eller om du inte vet könet på den du pratar om. På engelska används THEM. En queer person kan också använda helt andra pronomen eller inga pronomen alls.

LOOK!
Ett fanzine om queer historia

Av Anna Löfberg, 2022.
HDK-Valand DBA Examensprojekt.

Instagram: @anna_lofberg

Första upplagan.

@anna_lofberg